

ЄФРЕМОВА Оксана

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
<https://orcid.org/0000-0002-5149-2151>
yefremova.oks@gmail.com

ГУМЕНЮК Ольга

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
<https://orcid.org/0000-0002-4899-5532>
Olhahumenyuk@ukr.net

СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ СИТУАТИВНО-КОМУНІКАТИВНИХ МОДЕЛЕЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МАЙБУТНІХ ДИТЯЧИХ СТОМАТОЛОГІВ

У статті аргументовано доцільність створення інтерактивного навчального середовища для використання ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії майбутніх дитячих стоматологів. Узагальнено, що діагностика та лікування стоматологічних захворювань дитини потребує кваліфікованого виконання необхідних маніпуляцій дитячим стоматологом. Профілактична робота з пацієнтами дитячого віку, підготовка дитини-пацієнта до лікувальних процедур базується на готовності дитячого стоматолога створювати таке комунікативне середовище, яке сприятиме налагодженню довірливих відносин між пацієнтом і стоматологом. Навчання студентів створювати оптимальне професійне спілкування уможлиблюється в умовах інтерактивної взаємодії. Аргументовано, що в професійній підготовці майбутніх дитячих стоматологів доцільно зосереджувати увагу студентів на необхідності опанування досвіду виконання кількох функцій (суто професійної, психологічної, виховної, навчальної), важливою ознакою яких є вміння налагодити професійну комунікацію з усіма учасниками. Виконання різноспрямованих ролей у роботі майбутніх дитячих стоматологів потребує апробації студентами відповідних умінь і навичок в умовах спеціально створеного інтерактивного навчального середовища. Результатом залучення студентів до професійної комунікації в інтерактивному навчальному середовищі є набуття майбутніми дитячими стоматологами необхідного досвіду організації ефективної професійної взаємодії. Кожен з учасників ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії майбутніх дитячих стоматологів має змогу визначити цілі та перспективи особистісного професійного становлення в контексті апробування та вибору доцільних форм і методів професійної комунікації.

Узагальнено, що в процесі створення інтерактивного навчального середовища з використанням ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії необхідно враховувати різні аспекти, що свідчать про розробку нової системи підготовки майбутніх дитячих стоматологів.

Ключові слова: професійна підготовка, дитячі стоматологи, інтерактивне навчання, ситуативно-комунікативні моделі, професійна взаємодія.

<https://doi.org/10.31891/pcs.2023.3.23>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Дитячі стоматологи – це фахівці, професійна діяльність котрих супроводжується безпосереднім контактом з пацієнтами, які потребують особливо уваги. Адже на різних етапах вікового розвитку дитини формується організм людини як складної біологічної системи, змінюється функціональний стан всіх органів і систем загалом. Особливо помітними і значущими для майбутньої життєдіяльності людини є період дитинства, коли відбувається динамічний процес біологічного, фізичного, психологічного розвитку людини, спостерігається збільшення росту й маси тіла, трансформація морфологічних і

функціональних властивостей організму. Зазнає змін і та частина дитячого організму (щелепно-лицьова), яка є основним об'єктом у професійній діяльності дитячих стоматологів. Водночас у Стандарті вищої освіти за спеціальністю 221 «Стоматологія» розширюється розуміння об'єкта діяльності лікаря-стоматолога і вказується на такі аспекти в роботі фахівців цієї спеціальності, як збереження здоров'я, зокрема стоматологічного, профілактика, діагностика та лікування стоматологічних захворювань людини [Стандарт]. Якщо діагностика та лікування стоматологічних захворювань дитини потребує кваліфікованого виконання необхідних маніпуляцій дитячим стоматологом, то профілактична робота з пацієнтами дитячого віку, підготовка дитини-пацієнта до лікувальних процедур базується

на готовності дитячого стоматолога створювати таке комунікативне середовище, яке сприятиме налагодженню довірливих відносин між пацієнтом і стоматологом. Ефективна комунікативна взаємодія на рівні «дитячий стоматолог – дитина-пацієнт» значною мірою впливає на успішність надання необхідної стоматологічної допомоги дітям різних вікових категорій. Відтак серед актуалітетів професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів окреслюється проблема навчання студентів створювати оптимальне професійне спілкування, основою якого є інтерактивна взаємодія. Тому моделювання, апробація, корекція зразків професійної комунікації майбутніх дитячих стоматологів може відбуватися в умовах інтерактивного навчання.

2. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мету статті вбачаємо у визначенні сутності інтерактивного навчального середовища для використання ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії майбутніх дитячих стоматологів.

3. АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз попередніх досліджень і публікацій свідчить, що науковці розглядали різні аспекти проблеми, дотичної до цієї праці. Так, питання вдосконалення підготовки майбутніх фахівців на сучасному етапі професійної освіти вивчається в контексті аналізу практико-орієнтованого підходу [Вишківська, Патлайчук, Голікова]. Дослідники характеризують особливості медичної освіти в нових реаліях [Кашуба, Кучер], опираючись на конституційні гарантії особистого права на освіту у підготовці медичних працівників [Kalyniuk, Melnychuk, Dudikova, Hrynko, Halimov, Bloshchynskiy]. Особливої уваги заслуговують наукові дослідження, де інтегруються педагогічні та медичні аспекти навчання студентів у вищій медичній школі [Маража, Жулкевич], де акцентується увага на доцільності застосування педагогічних технологій у процесі підготовки майбутніх стоматологів [Остафійчук, Батіг, Бамбуляк, Лопушняк] та презентується практичний досвід упровадження інноваційних освітніх технологій навчання та викладання на кафедрі

терапевтичної стоматології [Петрушанко, Бублій, Дубовая]. Серед ефективних педагогічних технологій дослідники виокремлюють інтерактивне навчання [Мельник; Підласий; Пометун] та визначають особливості створення інтерактивного освітнього середовища у професійній підготовці майбутніх медичних фахівців [Melnychuk]. Однак у наукових розвідках не виявлено цілеспрямованих досліджень з уточнення ролі інтерактивних технологій у ситуативно-комунікативних моделях професійної взаємодії майбутніх дитячих стоматологів.

4. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Освітнє середовище будь-якого навчального закладу (в тому числі й медичних закладів вищої освіти) зазнає впливу динамічних змін, що супроводжують сучасний розвиток суспільства. Кожне нове покоління стає на шлях пошуку чергового нововведення, що стосується як розвитку суспільства загалом, так і окремих сфер діяльності людини. Тому сучасний фахівець стоматологічного профілю покликаний опанувати знання, вміння і навички роботи з фахом з урахуванням прогресивних та інноваційних змін у стоматологічній галузі, щоб використати власний рівень професійної компетентності у роботі за фахом.

Проте випускники вищої школи, отримуючи диплом про відповідний рівень кваліфікації та спеціальність, не завжди стають затребуваними на ринку праці, хоча виявляють належний рівень професійної компетентності. Це зумовлюється тим, що нині фахівці здебільшого приділяють основну увагу опануванню необхідних фахових знань і вмінь та не завжди можуть використати їх у нових умовах професійної діяльності. Таким умовами в роботі дитячого стоматолога можуть бути ситуації професійно-комунікативної взаємодії, що потребують від лікаря-стоматолога вмінь налагоджувати ефективні взаємини з дітьми-пацієнтами, їхніми батьками, іншим медичним персоналом. Адже кожен учасник такої взаємодії має власні характерні ознаки, потреби, емоційний і фізичний стан, що особливо загострюється на етапі звернення до

лікаря-стоматолога. І якщо дорослі особи в таких ситуаціях ще можуть певним чином контролювати свою поведінку, то пацієнти дитячого віку потребують особливої уваги, емпатії, співчуття від дитячого стоматолога, довіри до нього тощо. Тому в професійній підготовці майбутніх дитячих стоматологів доцільно зосереджувати увагу студентів на проблемі необхідності опанування досвіду виконання кількох функцій (суто професійної, психологічної, виховної, навчальної), важливою ознакою яких є вміння налагодити професійну комунікацію з усіма учасниками.

Зазвичай основною функцією лікаря-стоматолога, є виконання ним *професійної діяльності* з надання необхідних стоматологічних послуг. Водночас дитячий стоматолог повинен впевнено, переконливо, фахово і доступно пояснити дитині та її батькам сутність медичної проблеми, довести необхідність стоматологічного втручання на даному етапі відвідування стоматологічної установи, надати кваліфіковану допомогу, переконати відвідувачів у обов'язковості систематичної стоматологічної профілактики та лікування. У спілкуванні з медичним персоналом лікар-стоматолог має виявляти вміння і навички чітко, коректно, доступно, коротко і професійно висловлювати свої вказівки, потреби, побажання та ін.

Важливою ознакою в роботі дитячого стоматолога є виконання ролі *психолога*, який розуміється на особливостях розвитку особистості в різних вікових періодах. Набуті вміння і навички сприятимуть налагодженню продуктивної комунікації у межах особистісного простору з відвідувачами стоматологічного кабінету. Адже професійна діяльність лікаря-стоматолога неодмінно пов'язана зі спілкуванням та комунікацією, де дистанція мінімізується до безпосереднього тактильного контакту лікаря з дитиною-пацієнтом. Тому студенти повинні апробувати різні моделі комунікації з відвідувачами кабінету дитячого стоматолога, щоб виробити певний алгоритм результативної взаємодії, який задовільнить кожного з них.

Позаяк зазвичай пацієнтами дитячого стоматолога є діти, відтак важливим функціоналом фахівців означеної спеціальності є роль *вихователя*. Так, у спілкуванні з дитиною-пацієнтом лікар-

стоматолог покликаний акцентувати увагу на дотриманні нею відповідних норм поведінки (не капризувати, не кричати, стримувати свої негативні емоції тощо), щоб не створювати несприятливі умови для роботи лікаря та інших медичних працівників і пацієнтів. Виховний аспект професійної комунікації дитячого стоматолога з пацієнтами базується на використанні доступної інформації, що може розглядатися як засіб виховання і розвитку внутрішніх переконань дитини-пацієнта (наприклад, дотримання гігієнічних норм і засобів у догляді за ротовою порожниною). Виховним потенціалом володіють певні предмети, які дитячий стоматолог може використати як допоміжні засоби у створенні умов для результативної та довірливої комунікації з дітьми різного віку (іграшки, муляжі зубів та медичних інструментів, комікси, малюнки тощо). Важливо, щоб виховні засоби сприяли залученню дітей до комунікації та спільної діяльності з лікарем-стоматологом у процесі отримання необхідної стоматологічної допомоги та подальшої взаємодії в майбутньому.

Важливу роль у роботі дитячого стоматолога відіграє процес *навчання* пацієнтів, котрий спрямовуватиме майбутню життєдіяльність дитини на збереження здоров'я, починаючи зі звичайних гігієнічних процедур. Основними засобами комунікації у цьому випадку є навчання дітей правильного догляду за ротовою порожниною з використанням відповідних зубних щіток, паст, ополіскувачів тощо.

Таким чином, виконання різноспрямованих ролей у роботі майбутніх дитячих стоматологів потребує апробації студентами відповідних умінь і навичок в умовах спеціально створеного інтерактивного навчального середовища, в якому кожен з них має змогу виявити власну активність у процесі «самостійного освоєння... і шукача істини» [Підласий, с. 225]. Саме в умовах активної комунікації всіх учасників відбувається засвоєння студентами оптимальних моделей співпраці дитячого стоматолога з іншими учасниками його професійної діяльності. Дослідники характеризують інтерактивне навчання як освітній процес, в основі якого всі учасники набувають досвіду співпраці на засадах діалогічної взаємодії, яку спочатку

організовує викладач, а надалі – дитячий стоматолог у самостійній роботі за фахом. Тому інтерактивне навчання розглядається в контексті педагогіки діалогу та співробітництва. В умовах активної діалогічно-полілогічної комунікації в інтерактивному навчанні і викладачі, і студенти мають змогу «встановити рівень розуміння майбутніми фахівцями теоретичного матеріалу, виявити сформованість умінь і навичок студентів, пояснити сутність, специфіку, спрямованість і мету виконання окремих професійних дій, що набуває особливої значущості в професійній підготовці майбутніх фахівців медичної сфери» [Melnychuk : 88].

Для раціонального та результативного використання інтерактивних технологій у ситуативно-комунікативних моделях професійної взаємодії майбутніх дитячих стоматологів необхідно уточнити сутність дефініції «інтерактив», що в перекладі з англійської мови («inter» – взаємний і «act» – діяти) означає здатність учасників до взаємодії. Дослідники визначають сутність інтеракції в розумінні розвиткового навчального процесу в контексті діалогу, активної взаємодії та спілкування його учасників [Мельник : 15].

На основі використання інтерактивних форм, методів, засобів і технологій у професійній підготовці майбутніх дитячих стоматологів створюється інтерактивне навчальне середовище, основними ознаками якого дослідники визначають такі:

– урахування певних обмежень у створенні інтерактивного навчального середовища, зумовлених місцем і тривалістю проведення занять та відповідною тематикою вивчення конкретної дисципліни, що зумовлює доцільність використання ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії; такі моделі можуть використовуватися як для створення ситуацій майбутньої професійної діяльності дитячих стоматологів, так і для оптимізації навчання студентів виконувати суто стоматологічні маніпуляції з поясненням доцільності виконуваних дій;

– визначення викладачем і студентами конкретних цільових орієнтирів створення інтерактивного навчального середовища, що в контексті дослідження акцентує увагу на проблемі формування готовності майбутніх

дитячих стоматологів до створення і застосування ефективних ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії як очікуваного результату навчання студентів у нових умовах;

- розробка чіткого і покрокового плану проведення інтерактивного заняття, що передбачає оцінку діяльності кожного студента викладачем та іншими учасниками заняття (керівника виробничої практики, запрошених практикуючих лікарів-стоматологів);

- можливість внесення уточнень, змін, доповнень у ході проведення інтерактивного заняття, що дає змогу активізувати аналітичні дії студентів у процесі створення оптимальних ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії та спонукати кожного до виконання відповідних ролей і професійних функцій у змодельованих ситуаціях;

- виникнення нових моделей міжособистісних професійних відносин, що можуть бути використані в майбутній професійній діяльності фахівця медицини [Melnychuk].

Результатом залучення студентів до професійної комунікації в інтерактивному навчальному середовищі є набуття майбутніми дитячими стоматологами необхідного досвіду організації ефективної професійної взаємодії. Такий досвід набувається студентами в результаті прояву особистої активності в таких напрямках:

- мотивація студентів до *креативної мислєдіяльності*, яка виявляється у демонстрації творчої уяви, генеруванні ідей і висловлюванні припущень, що спонукає студентів до проектування, конструювання, моделювання можливих професійно-комунікативних ситуацій та вибору найраціональніших і результативно-ефективних моделей міжособистісної взаємодії та сприяє розвитку логічного мислення, спостережливості, зосередженості, уваги, готовності до здійснення аналітико-синтетичних операцій майбутніми фахівцями [Мельничук];

- імітація і демонстрація студентами *виконання професійної ролі* дитячого стоматолога у змодельованих інтерактивних ситуаціях, що з урахуванням критичної оцінки, самооцінки, висловлювання й аргументації власних пропозицій та

рекомендацій, ототожнення себе з постаттю кваліфікованого дитячого стоматолога уможливило формування ефективних ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії майбутніх лікарів-стоматологів на основі обміну різноспрямованого бачення оптимальних зразків професійної комунікації у стоматологічному кабінеті на різних рівнях: «дитячий-стоматолог – дитина-пацієнт», «лікар-стоматолог – батьки дитини-пацієнта», «дитячий стоматолог – інші фахівці медицини»;

- *самостійна підготовка* до створення ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії майбутніх дитячих лікарів-стоматологів, що потребує від студентів ґрунтовних знань з фаху, вікової та педагогічної психології дитячого віку, сформованих комунікативних умінь для організації продуктивного, раціонального та ефективного міжособистісного спілкування з різними учасниками професійної діяльності дитячого стоматолога.

Переконані, що в умовах інтерактивного освітнього середовища кожен з учасників ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії майбутніх дитячих лікарів-стоматологів має змогу визначити цілі та перспективи особистісного професійного становлення в контексті апробування та вибору доцільних форм і методів професійної комунікації. Водночас на основі критичного аналізу демонстрації професійних ролей кожним учасником інтеракцій студенти можуть запозичити окремі елементи раціональної професійної комунікації і долучити їх до арсеналу власних моделей професійно-комунікативної взаємодії.

У цьому випадку важливо, щоб нові аспекти професійної комунікації майбутніх дитячих стоматологів були:

- науково обґрунтовані (з позицій доцільності, очікуваної результативності та перспективності у використанні з дітьми-пацієнтами);

- продемонстровані в штучно створених умовах міжособистісної взаємодії в стоматологічному кабінеті (що відображає сутність професійно-комунікативного моделювання у професійній підготовці дитячих стоматологів);

- відредаговані й за необхідності доповнені чи змінені з урахуванням

зауважень і пропозицій всіх учасників інтерактивної взаємодії (викладачів, студентів, керівників виробничих практик, працюючих дитячих стоматологів, сестринського персоналу стоматологічного кабінету та ін.);

- могли відтворюватися іншими студентами.

Таким чином розширюється професійний світогляд майбутніх дитячих стоматологів, що поєднує фахову підготовку студентів з психолого-педагогічними аспектами їхньої участі в ситуативно-комунікативних моделях професійної взаємодії.

У процесі створення інтерактивного навчального середовища з використанням ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії необхідно враховувати такі аспекти, що свідчать про розробку нової системи підготовки майбутніх дитячих стоматологів:

- організація навчання студентів передбачає визначення основної мети й інтеграцію діяльності викладачів (розробка методичного забезпечення та організація освітньої діяльності) та студентів (активна навчально-пізнавальна діяльність і функціонально-праксеологічний підхід до виконання відповідних дій у змодельованих ситуаціях професійно-комунікативної взаємодії);

- системний підхід, що відображає «струнку логіку, порядок, взаємозв'язок, детермінованість і послідовність дій» [Melnychuk : 90] всіх учасників інтеракції в ситуативно-комунікативних моделях професійної взаємодії майбутніх дитячих стоматологів;

- діяльнісний підхід, в основі якого перебуває діалогічність інтерактивного навчального середовища;

- комплексний підхід, результат реалізації якого свідчитиме сформованість сукупності різноспрямованих професійних якостей майбутніх дитячих стоматологів (фахових знань, маніпуляційних умінь і навичок надання стоматологічних послуг пацієнтам дитячого віку, готовності створювати оптимальне комунікативне середовище тощо), що свідчитиме про високий рівень професійної компетентності і кваліфікованості випускників медичних закладів вищої освіти стоматологічного профілю;

- організація рефлексії та самооцінки студентами власної динаміки професійного становлення у контексті вдосконалення моделей поведінки і діяльності учасників педагогічного процесу [Мельник :19].

5. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Узагальнення наукових розвідок, в яких розкриваються основні аспекти інноватизації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців стоматології, свідчить про зацікавлення дослідників проблемами створення інтерактивного навчального середовища. У професійній підготовці майбутніх дитячих стоматологів доцільно зосереджувати увагу студентів на проблемі

необхідності опанування досвіду виконання кількох функцій (суто професійної, психологічної, виховної, навчальної), важливою ознакою яких є вміння налагодити професійну комунікацію з усіма учасниками професійної діяльності лікаря-стоматолога. Створення інтерактивного навчального середовища з використанням ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії дає змогу студентам визначити цілі та перспективи особистісного професійного становлення шляхом апробування та вибору доцільних форм і методів професійної комунікації на різних рівнях.

Перспективи подальших наукових досліджень вбачаємо у розробці методичного забезпечення ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії майбутніх дитячих стоматологів.

Література

1. Вишківська В. Б., Патлайчук О. В., Голікова, О. М. Практико-орієнтований підхід як актуальний концепт професійної підготовки майбутніх фахівців. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 51 (1). С. 168–171.
2. Кашуба М. О., Кучер С. В. Нові часи – нові виклики (особливості медичної освіти в нових реаліях). *Медична освіта*. 2021. Вип. 1. С. 136–141.
3. Маража І. О., Жулкевич І. В. Роль педагогіки в клінічній практиці лікаря. *Медична освіта*. 2021. Вип. 2. С. 94–99.
4. Мельник В. В. Інтеракція в освітньому процесі: технологія організації. *Управління школою*. 2006. № 23 (133). С. 15–35.
5. Мельничук І. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04. Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2011. 585 с.
6. Остафійчук М. О., Батіг В. М., Бамбуляк А. В., Лопушняк Л. Я. Застосування педагогічних технологій при підготовці майбутніх стоматологів. *Актуальні проблеми сучасної медицини*. 2021. № 22, 1 (77). С. 162–167.
7. Петрушанко Т. О., Бублій Т. Д., Дубовая Л. І. Упровадження інноваційних освітніх технологій навчання та викладання на кафедрі терапевтичної стоматології УМСА. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник УМСА*. 2021. № 19, 4 (68). С. 110–113.
8. Підласий І. П. Практична педагогіка або три технології : інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. К. : Видавничий Дім «Слово», 2004. 616 с.
9. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. К., 2007. 144 с.
10. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 221 «Стоматологія». Рівень вищої освіти: другий (магістерський). Ступінь вищої освіти: магістр. Галузь знань 22 – Охорона здоров'я. Спеціальність 221 – Стоматологія. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/221-stomatologiya-magistr.pdf>
11. Швець Л. В., Шаповал І. І., Новоселецький В. О. Віртуальний пацієнт в системі реальної медичної освіти. *Актуальні проблеми якісної підготовки медичних кадрів у надзвичайних умовах*. Тези доповідей навчально-методичної конференції (Вінниця, 8 лютого 2023 р.). Вінниця : Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, 2023. С. 265.
12. Kalyniuk N., Melnychuk I., Makhnitskyu A., Dudikova L., Hryenko R., Halimov A., Bloschchynskyi I. Bologna Process and constitutional guarantees of a personal right to education in medical practitioners' training. *Educación, Política y Valores*. 2019. Año: VII, Número: Edición Especial, Artículo no.: 23. <https://www.dilemascontemporaneoseducacionpoliticaayvalores.com/en/edici%e2%99%80n-2013/year-vi-special-edition-december-2019/>
13. Melnychuk I. M. Peculiarities of creating interactive educational environment in vocational training of future medical specialists. *Медична освіта*. 2020. Вип. 2. С. 87–91.

References

1. Vyshkivska V. B., Patlaichuk O. V., Holikova, O. M. Practice-oriented approach as a relevant concept of professional training of future specialists. *Innovative pedagogy*. 2022. No. 51 (1). P. 168–171. [in Ukrainian].

2. Kashuba M. O., Kucher S. V. Novi chasy – novi vyklyky (osoblyvosti medychnoi osvity v novykh realiiakh) [New times - new challenges (features of medical education in new realities)]. *Medical education*. 2021. Issue 1. P. 136–141. [in Ukrainian].
3. Marazha I. O., Zhulkevych I. V. Rol pedahohiky v klinichnii praktytsi likaria [The role of pedagogy in the clinical practice of a doctor]. *Medical education*. 2021. Issue 2. P. 94–99. [in Ukrainian].
4. Melnyk V. V. Interaktsiia v osvitnomu protsesi: tekhnolohiia orhanizatsii [Interaction in the educational process: organization technology]. *School management*. 2006. No. 23 (133). P. 15–35. [in Ukrainian].
5. Melnychuk I. M. Teoriia i metodyka profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv zasobamy interaktyvnykh tekhnolohii u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Theory and methodology of professional training of future social workers by means of interactive technologies in higher educational institutions]: thesis ... doctor of pedagogy of science: 13.00.04. Ternopil Volodymyr Hnatyuk. Ternopil National Pedagogical University, 2011. 585 p. [in Ukrainian].
6. Ostafiichuk M. O., Batih V. M., Bambuliak A. V., Lopushniak L. Ya. Zastosuvannia pedahohichnykh tekhnolohii pry pidhotovtsi maibutnikh stomatolohiv. *Actual problems of modern medicine*. 2021. No. 22, 1 (77). P. 162–167. [in Ukrainian].
7. Petrushanko T. O., Bublil T. D., Dubovaia L. I. Uprovadzhennia innovatsiinykh osvitnikh tekhnolohii navchannia ta vykladannia na kafedri terapevtychnoi stomatolohii UMSA [Implementation of innovative educational technologies of learning and teaching at the Department of Therapeutic Dentistry of the UMSA]. *Actual problems of modern medicine: Bulletin of the UMSA*. 2021. No. 19, 4 (68). P. 110–113. [in Ukrainian].
8. Pidlasyi I. P. Praktychna pedahohika abo try tekhnolohii [Practical pedagogy or three technologies]: an interactive textbook for teachers of the market education system. K.: “Slovo” Publishing House, 2004. 616 p. [in Ukrainian].
9. Pometun O. I. Entsyklopediia interaktyvnoho navchannia [Encyclopedia of interactive learning]. K., 2007. 144 p. [in Ukrainian].
10. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 221 «Stomatolohiia». Riven vyshchoi osvity: druhyi (mahisterskyi). Stupin vyshchoi osvity: mahistr. Haluz znan 22 – Okhorona zdorovia. Spetsialnist 221 – Stomatolohiia [Standard of higher education in specialty 221 “Dentistry”. Level of higher education: second (master's). Degree of higher education: master's degree. Field of knowledge 22 – Health care. Specialty 221 – Dentistry]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/221-stomatologiya-magistr.pdf>. [in Ukrainian].
11. Shvets L. V., Shapoval I. I., Novoseletskyi V. O. Virtualnyi patsient v systemi realnoi medychnoi osvity [Virtual patient in the system of real medical education]. *Actual problems of quality training of medical personnel in emergency conditions*. Abstracts of reports of the educational and methodological conference (Vinnytsia, February 8, 2023). Vinnytsia: Vinnytsia M. I. Pyrogov National Medical University, 2023. P. 265. [in Ukrainian].
12. Kalyniuk N., Melnychuk I., Makhnitskyi A., Dudikova L., Hryenko R., Halimov A., Bloschchynskyi I. Bologna Process and constitutional guarantees of a personal right to education in medical practitioners’ training. *Educación, Política y Valores*. 2019. Año: VII, Número: Edición Especial, Artículo no.: 23. <https://www.dilemascontemporaneoseducacionpoliticaayvalores.com/en/edici%e2%99%80n-2013/year-vi-special-edition-december-2019/>. [in English].
13. Melnychuk I. M. Peculiarities of creating interactive educational environment in vocational training of future medical specialists. *Medical education*. 2020. Вип. 2. С. 87–91. [in English].

Abstract

YEFREMOVA Oksana, HUMENYUK Olha

CREATION OF AN INTERACTIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT FOR THE USE OF SITUATION-COMMUNICATIVE MODELS OF PROFESSIONAL INTERACTION OF FUTURE PEDIATRIC DENTISTS

The article argues the expediency of creating an interactive educational environment for the use of situational-communicative models of professional interaction of future pediatric dentists. In general, the diagnosis and treatment of a child's dental diseases requires qualified performance of the necessary manipulations by a pediatric dentist. Preventive work with children-patients, preparation of the child-patient for treatment procedures is based on the readiness of the pediatric dentist to create such a communicative environment that will contribute to the establishment of a trusting relationship between the patient and the dentist. Teaching students to create optimal professional communication is possible in the conditions of interactive cooperation. It is argued that in the professional training of future pediatric dentists, it is advisable to focus students' attention on the need to master the experience of performing several functions (purely professional, psychological, educational, teaching), an important feature of which is the ability to establish professional communication with all participants. Performance of diverse roles in the work of future pediatric dentists requires the approbation of relevant skills and abilities by students in the conditions of a specially created interactive educational environment. The result of involving students in professional communication in an interactive educational environment is the acquisition by future pediatric dentists of the necessary experience in organizing effective professional interaction. Each of the participants of the situational-communicative models of professional interaction of future pediatric dentists is able to determine the goals and prospects of personal professional development in the context of testing and choosing appropriate forms and methods of professional communication.

It is summarized that in the process of creating an interactive educational environment using situational and communicative models of professional interaction, it is necessary to consider various aspects that indicate the development of a new system of training future pediatric dentists.

Keywords: professional training, pediatric dentists, interactive learning, situational communication models, professional interaction.

Стаття надійшла до редакції 25.07.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Єфремова О., Гуменюк О. Створення інтерактивного навчального середовища для використання ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії майбутніх дитячих стоматологів. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2023. № 3. С. 178-185.

Yefremova O., Humenyuk O. (2023) Creation of an interactive educational environment for the use of situation-communicative models of professional interaction of future pediatric dentists. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, № 3, pp. 178-185.